

De grauwe gans

De grauwe gans (*Anser anser*), stamvader van de witte tamme gans, behoort momenteel tot de meest succesvolle vogelsoorten in de Zaanstreek.

De eerste broedgevallen dateren uit 2002 (zie Natuuratlas Zaanstad). Deze gans heeft zich explosief vermeerderd. Langs de Omgelegde Guisweg zie je ze vaak in grote groepen foerageren, vooral in de vroege ochtend. Je kunt het je het nu nauwelijks voorstellen dat de grauwe gans nog geen vier decennia geleden een zeer zeldzame broedvogel was. De gans werd zelfs hier en daar door vogelliefhebbers plaatselijk uitgezet om te voorkomen dat de soort zou verdwijnen. Het kan verkeren.

De verschillende soorten ganzen zijn makkelijk te onderscheiden aan de

kleur van de snavel. Bij de gefotografeerde grauwe gans is de snavel oranje. De kolgans heeft een kenmerkende witte vlek op de grotendeels oranje snavel.

Tussen mannetjes en vrouwtjes is uiterlijk geen verschil te zien. Ze vormen normaal een levenslange hechte band zodra ze jongen hebben voortgebracht. Het komt wel eens voor dat twee mannetjes een paartje vormen. Zo'n paar brengt uiteraard geen nakomelingen voort. Maar het jaar erna probeert het mannenpaar toch opnieuw een vrouwtje te vinden voor het nageslacht.

De grauwe gans.

Ecologische waarde?

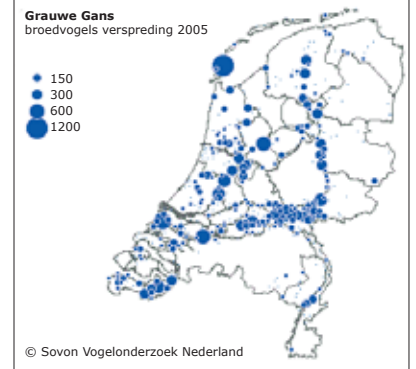
De grauwe gans eet graag de wortelstokken van het riet. Op deze manier wordt de verlanding van het Guisveld en Westzijderveld tegengegaan. De OBW (vereniging Ongeschonden Behoud Westzijderveld) ziet graag een open landschap. Grauwe ganzen veroorzaken volgens een Sovon-rapport uit 2006 ongeveer 70 procent

van alle vraatschade, en hebben relatief gezien ook de meeste invloed op kwetsbare natuurgebieden. Het nu veel toegepaste eierprikken bij ganzen is niet alleen arbeidsintensief, maar ook ineffectief bij populatiebeperking. Dankzij het grote fokvermogen van de gans, hoeft maar één nest uit te komen om alle inspanningen te niet te doen. Zouden we meer gans op het menu moeten zetten?

Ganzen zijn geëvolueerd met het idee dat ze vaak als voedsel dienen en bejaagd worden door roofdieren als de vos. Het was daarom in het verleden nodig dat ze veel nageslacht kregen. Eén gans kan in haar leven wel zestig eieren leggen. Om vract en bejaging te compenseren was dat toentertijd belangrijk voor het behoud van de soort. Toen bejaging door mensen in de jaren zeventig en tachtig sterk afnam, konden steeds meer jongen volwassen worden en zelf weer jongen krijgen. Bovendien werd in diezelfde tijd het gras op weilanden voedselrijker dankzij het gebruik van kunstmest.

Geschiedenis

Rond 1910 is de grauwe gans als broedvogel in de Benelux praktisch uitgestorven. Alleen in de winter waren er grauwe ganzen die afkomstig waren uit Noordwest Europa. In de periode 1910 tot 1950 waren er alleen incidenteel broedgevallen in Friesland. Rond 1950 kwam hij terug met de ontwikkeling van de IJsselmeerpolders, waar de vogel in uitgestrekte rietmoerassen broedde: een walhalla. In 1971 waren daar tien broedparen. Nadien begon de grauwe gans zich sterk uit te breiden.

De verspreiding van de grauwe gans in 2005.

Rond 1975 waren er in Nederland al 100 tot 150 broedparen, in 1982 250 paar, in 1990 1250 paar. Daarna bleef de populatie groeien, sinds 2000 zelfs met 19 procent per jaar (bron Sovon). Na het ontstaan in 1968 van de Oostvaardersplassen is het uit de hand gelopen. In eerste instantie was dit gebied vooral bestempeld als ganzenreservaat. In de winter foerageerden al spoedig tienduizenden grauwe ganzen op de heerlijke knolletjes van zeebies. De bedoeling was op deze manier meer biodiversiteit te verkrijgen. Gratis grasmachines moet men gedacht hebben. In 2008 overzomerden hier in Nederland al 350.000 ganzen, naast de twee miljoen winterganzen.

Bij grauwe ganzen groeien de broedpopulaties nu jaarlijks met 50 procent. De explosieve groei van de grauwe gans is grotendeels aan de mens te danken.

Het is prachtig als tijdens de vogeltrek de ganzen in die mooie V-vorm vliegen, waarbij ze het bekende schor klinkende gak-gak roepen. Ik zou ze toch niet willen missen. Een tandje minder in aantal mag wel.

Wandelen over water in het Guisveld 15 en 16 mei

Wandel deze Pinksterdagen, 15 en 16 mei, door één van de stilste gebieden van de Zaanstreek, het Guisveld. Slechts twee dagen per jaar is dit gebied toegankelijk.

Vlotbruggen verbinden de verschillende eilandjes tijdelijk met elkaar. En... met slechts overtuiging en wilskracht lukt het je om over water te lopen. De start van de vier kilometer lange wandeling is achter station Wormerveer. Het pad is onverhard, dus trek waterdichte wandelschoenen of laarzen aan. Benieuwd? Kom dan zeker een kijkje nemen!

Eerste Pinksterdag staat in het teken van rust en stilte. Vanaf de vroege morgen (6.00 uur) is de wandel-

route geopend. Beleef dit bijzondere moment van de dag met alleen de geluiden van de ontwakende natuur om je heen. Onderweg staat een gids van Vogelbeschermingwacht Zaanstreek klaar met een telescoopkijker, zodat u de vogels van dichtbij kunt bewonderen. Langs de route staan borden met informatie over het gebied.

Op Tweede Pinksterdag zijn er allerlei kinderactiviteiten op de route. Onderweg vind je uitdagende opdrachten,

waaronder een leuke en vooral natte activiteit: met een schepnetje waterdiertjes vangen in de sloot, om ze van dichtbij te bekijken. Want wat leeft

er nou eigenlijk in zo'n sloot? Bij het eindpunt liggen blokken hout en takken klaar om een dier van te maken.